

Covenant & Conversation yazılarına yönelik cömert sponsorlukları için **The Maurice Wohl Charitable Foundation**'a teşekkürlerimizle

Güven

Şelah Leha 5781

Belki de Tora'daki en büyük kolektif liderlik başarısızlığıydı bu. Moşe'nin ülkeyi keşif için göndermiş olduğu casusların on tanesi, halkın moralini bozmak üzere hesaplanmış bir raporla geri gelmişlerdi.

“Bizi gönderdiğin ülkeye geldik. Süt ve bal akıyor ve bu da meyvesi. Ne var ki ülkede oturan halk güçlü ve şehirler istihkâm edilmiş ve çok büyük... O halka karşı ilerleyemeyiz, çünkü bizden daha güçlü... Araştırmak üzere içinden geçtiğimiz ülke, sakinlerini yutan bir ülkedir ve içinde gördüğümüz halkın tümü cüsseli insanlar... Kendi gözümüzde çekirgelere benziyorduk ve onların gözünde de öyleydik.” (Bamidbar 13:27-33)

Bu tamamen saçmaydı ve casusların bunu biliyor olmaları gerekirdi. Mısır'dan, antik dünyanın en büyük imparatorluğundan, o büyük ülkeye diz çöktüren bir dizi bela sonrasında çıkmışlardı. Görünüşte geçilemez bir engel teşkil eden Kızıldeniz'i geçmişlerdi. Vahşi, savaşçı bir ulus olan Amalek'le savaşmış ve onu yenmişlerdi. Hatta denizde, kardeşleri Bene-Yisrael ile birlikte şu sözleri içeren bir şarkı bile söylemişlerdi:

*Halklar duydular; ürperiyorlar,
Dehşet sardı Peleşet sakinlerini.
O zaman paniğe kapıldılar Edom reisleri,
Titreme aldı Moav kahramanlarını;
Eridiler tüm Kenaan sakinleri. (Şemot 15:14-15)*

Ülke sakinlerinin kendilerinden korkmakta olduklarını ve aksi için bir sebep olmadığını biliyor olmaları gerekirdi. Ve gerçekten de öyleydi; kırk yıl sonrasında Rahav'ın, Yeoşua tarafından gönderilen casuslara söyleyeceği gibi:

A-Şem'in, Ülke'yi size verdiğini biliyorum; çünkü içimize size yönelik bir dehşet düştü ve çünkü Ülke'nin tüm sakinleri sizin önünüzde eridiler. Zira Mısır'dan çıktığınızda A-Şem'in, Kızıldeniz'in sularını sizin için kuruttuğunu ve Yarden'in öte yanındaki, helak etmiş olduğunuz iki Emori kralına, Sihon ve Og'a yaptıklarınızı duyduk. Duyduk ve kalbimiz eridi. Sizden dolayı, artık kimsede ruh kalmadı; zira Tanrı'nız A-Şem – yukarıda göklerde ve aşağıda yeryüzünde Tanrı O'dur. (Yeoşua 2:9-11)

On iki casus içinde sadece Yeoşua ve Kalev liderlik niteliklerini ortaya koydu. Halka, ülkenin fethinin fazlasıyla erişilebilir bir hedef olduğunu, zira Tanrı'nın yanlarında yer aldığını söylediler. Halk dinlemedi. Ancak iki lider ödülleri aldılar. Nesilleri içinde sadece ikisi, ülkeye girecek kadar yaşadı. Bunun da ötesinde: inançlarını boyun eğmeksizin beyan etmeleri ve korkmayı reddetmeleri, tıpkı otuz üç asır önce olduğu gibi bugün de aynı kuvvetle parlamaktadır. Yeoşua ve Kalev, ebediyen birer inanç kahramanıdır.

Bir başkandan bir ebeveyne kadar, herhangi bir liderin temel görevlerinden biri, insanlara güven duygusu vermektir: kendilerine karşı, mensubu oldukları gruba karşı ve misyonun kendisine karşı. Bir lider, liderlik ettiği insanlara inanmalı ve onlara da inanç aşılamalıdır. Harvard İşletme Okulu'ndan Rosabeth Moss Kanter'in, kitabı *Confidence*'de yazdığı gibi, "Liderlik liderin kendisiyle ilgili değildir; onun diğer herkeste nasıl güven inşa ettiğiyle ilgilidir."¹ Yeri gelmişken *Confidence* (güven) sözcüğü, "birlikte inanca sahip olmak" ifadesinin Latincesidir.

Gerçek şu ki, bir kehanetin kendi kendini gerçeğe dönüştürebildiği prensibinin insani arenadaki geçerliliği hiç de önemsiz ölçekte değildir. "Yapamayız" diyenler olasılıkla haklıdır; tıpkı "Yapabiliriz" diyenlerin olasılıkla haklı olması gibi. Eğer güveniniz eksikse, kaybedeceksinizdir. Eğer ona sahipseniz – hazırlığa ve geçmiş performansınıza dayanan sağlam, haklı bir güveniniz varsa – kazanacaksınız. Her zaman değil, ama genellikle bu, aksilik ve başarısızlıklar karşısında yeterlidir. *Paraşat Beşalah* hakkındaki öğrenimimizde bahsetmiş olduğumuz üzere, Amalek karşısındaki savaşta Moşe'nin ellerinin simgelediği de budur. Bene-Yisrael yukarı baktıkları zaman kazanmaktaydılar. Aşağı baktıkları zaman kaybetmeye başlıyorlardı.

Yahudi kimliğine dair modern zamanlarda sıklıkla öne çıkan negatif tanımın (Yahudiler, nefret edilen halktır; Yisrael, dışlanan ulustur; Yahudi olmak, Hitler'e ölümünden sonra zafer bahşetmeyi reddetmektir) bu denli yanlış olmasının ve bu doktrinle yetiştirilmiş iki Yahudi'den birinin karışık evlilik yapmayı seçerek Yahudilik yolculuğuna son vermesinin² sebebi budur.

Harvard ekonomi tarihçisi David Landes, *The Wealth and Poverty of Nations* adlı kitabında, bazı ülkeler ekonomik açıdan gelişmeyi başaramazken, diğerlerinin göz alıcı

¹ Rosabeth Moss Kanter, *Confidence*, Random House, 2005, 325.

² *National Jewish Population Survey 1990: A Portrait of Jewish Americans*, Pew Research Center, October 1, 2013.

biçimde başarılı olmalarının sebebinin keşfe çıkmıştır. Kendisi, 500 sayfayı aşan sıkı bir analizin ardından şu sonuca varır:

Bu dünyada, iyimserler başarılı olur; her zaman haklı oldukları için değil, olumlu oldukları için. Hatalı oldukları zaman bile olumludurlar ve edinin, onarım, gelişim ve başarının yolu budur. Bilgiye dayanan, gözleri açık iyimserlik, sonuç verir; kötümserlik ancak, haklı olmanın kof tesellisini sunabilir.³

Şahsen “iyimserlik” yerine “ümit” sözcüğünü tercih ediyorum. İyimserlik, her şeyin daha iyi olacağına olan inançtır; ümit, birlikte her şeyi iyi hale getirebileceğimize dair inançtır. Yahudi tarihini bilen hiçbir Yahudi iyimser olamaz; ama Yahudi sıfatına layık hiçbir Yahudi ümidi terk etmez. Amos’tan Yirmeyau’ya kadar en kötümser Peygamberler, yine de birer ümit sesiydi. Casuslar, yenilgiyi en baştan kabul eden yaklaşımlarıyla, birer lider ve birer Yahudi olarak başarısız olmuşlardır. Yahudi olmak, bir ümit aracıdır.

Casuslarla ilgili olay hakkında açıklamalar yapan tüm otoriteler içinde, açık ara en göze çarpanı, Lubaviç Rabi’si, Rabi Menahem Mendel Schneerson olmuştur. Rabi Schneerson bariz soruyu sorar. Tora, casusların her birinin bir lider ve kabile ileri geleni olduğunu vurgulamaktadır. Tanrı’nın onlarla birlikte olduğunu ve O’nun yardımıyla yapamayacakları hiçbir şey olmadığını biliyorlardı. Tanrı’nın kendilerine fethedemeyecekleri bir ülke vaat etmiş olamayacağının farkındaydılar. Öyleyse neden olumsuz bir raporla geri gelmişlerdi?

Rabi Schneerson’un cevabı, casuslar hakkındaki geleneksel anlayışı ters yüz etmektedir. Lubaviç Rabi’si, casusların yenilgiden korkuyor olmadıklarını söyler. Onlar zaferden korkuyordu. Halka söyledikleriyle, kendilerini bunları söylemeye iten düşünceler tamamen farklıydı.

Şimdi, çöldeki durumları neydi? Tanrı’yla sürekli ve sıkı bir yakınlık halindeydiler. Bir kayadan çıkan suyu içiyorlardı. Göklerden yağan *manı* yiyorlardı. Etrafları Onur Bulutları ile sarılıydı. Yol boyunca onlara mucizeler eşlik ediyordu.

Ülkeye girdiklerinde durum nasıl olacaktı? Savaşmaları, toprağı sürmeleri, tohum ekmeleri, hasat toplamaları, bir ordu, bir ekonomi ve bir refah sistemi oluşturup idame ettirmeleri gerekecekti. Diğer her ulusun yaptığı şeyleri yapmak durumunda olacaktı: “deneyimsel mekân” niteliğindeki gerçek dünyada yaşayacaklardı. Tanrı ile aralarındaki ilişkiye ne olacaktı? Evet, Tanrı hâlâ, ürünlerin gelişmesini sağlayan yağmurun, tarla ve şehirdeki bereketin ve yılda üç kez ziyaret edecekleri Yeruslayim’deki Bet-Amikdaş’ın içinde olacaktı; ama çölde olduğu kadar görünür, yakın ve mucizevi bir şekilde değil. İşte casusların korktuğu buydu: başarısızlık değil, başarı.

Bu, der Rabi, asil bir günahı, ama yine de bir günahı. Tanrı bizim, ulusların, ekonomilerin ve orduların olduğu gerçek dünyada yaşamamızı ister. Tanrı bizim, Kendisi için “aşağı âlemde bir barınma yeri” yaratmamızı ister. *Şehina*’yı, Tanrısal Mevcudiyet’i, gündelik yaşamın içine getirmemizi ister. Mutlak bir inziva ve sorumluluktan kaçış ortamında Tanrı’yı bulmak kolaydır. Tanrı’yı ofiste, iş dünyasında, çiftlik ve tarlalarda,

³ David Landes, *The Wealth and Poverty of Nations*, London, Little, Brown, 1998, 524.

fabrika ve maliyede bulmak zordur. Ama işte, bizim davet edildiğimiz zorlu sınav da tam olarak budur: Yaratmış olduğu ve yaratırken yedi kez “iyi” sözcüğünü kullandığı bu fiziksel dünyanın içinde Tanrı için bir yer oluşturmak. On casusun anlayamadıkları nokta buydu ve tüm bir nesli kırk yıllık beyhude bir gezginliğe mahkûm eden manevi bir başarısızlıktı bu.

Rabi’nin sözleri günümüzde, onları ilk söylediği zamankinden bile daha güçlü bir sesle yankılanmaktadır. Bu sözler, Yahudi görevinin esaslı bir ifadesidir. Ayrıca psikolojiye yalnızca nispeten kısa bir süre önce girmiş olan bir kavramın güzel bir ifadesi niteliğindedir: *başarma korkusu*⁴. Hepimiz başarısızlık korkusu fikrine aşinayızdır. Birçoğumuzu, kendi rahatlık bölgesinin içinde kalmayı tercih ederek risk almaktan alıkoyan budur.

Ancak başarma korkusu da bundan aşağı kalmayacak kadar gerçektir. “Başarmak istiyorum”; kendimize ve başkalarına böyle söyleriz. Ama birçok kez, bilinçsiz bir şekilde, başarının neler getirebileceğinden korkarız: yeni sorumluluklar, başkalarının yerine getirmeyi zor bulabileceğimiz beklentileri, ve saire. Bu yüzden, birisi bize özgüven aşlamış olsa olabileceğimiz kişi olmayı başaramayız.

Korkunun – hem başarısızlık hem de başarı korkusunun – panzehiri, *perashayı* kapatan bölümde yatar: *tsitsit* emri (Bamidbar 15:38-41). Bize, belli başlı giysilerimizin köşelerine, aralarından biri mavi renkte olan püsküller bağlamamız emredilmiştir. Mavi, gökyüzünün ve göklerin rengidir. Mavi, yukarı baktığımız zaman gördüğümüz renktir (en azından Yisrael’de öyledir. Britanya’da biz daha çok bulutları görebiliyoruz). Yukarı bakmayı öğrendiğimiz zaman, korkularımıza üstün geliriz. **Liderler, halka, yukarı bakmayı öğretmek suretiyle güven aşılar. Bizler çekirge değiliz – öyle olduğumuzu düşünmediğimiz sürece.**

ŞABAT SOFRASI İÇİN SORULAR

1. *Tsitsit*ler bu öğrenimde ele alınan korkulara karşı ne açıdan bir panzehir teşkil etmektedir?
2. On casusun geride bırakmaktan korktukları yaşam tarzının cazibesini görebiliyor musunuz?
3. *Şehina*’yı gündelik, pratik yaşam tarzımızın içine nasıl getirebiliriz?

www.RabbiSacks.org f t i o @RabbiSacks

The Office of Rabbi Sacks, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved • Rabbi Sacks’ın Ofisi Covenant and Conversation Trust tarafından desteklenmektedir

⁴ Bazen, Peygamberin ismiyle “Yona kompleksi” olarak da anılır. Bkz. Abraham Maslow, *The Farther Reaches of Human Nature*, Harmondsworth, Penguin Books, 1977, 35-40.